

zaaknummer 2011T354 (1)

Datum beslissing 8 maart 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende op [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat
te Breda,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders van Liefde, en
bekend onder de naam [naam].

1. De procedure

Een eerste klaagschrift in deze zaak is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 augustus 2011. Op 17 oktober 2011 is bij de griffie daarop een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen.

Nadat klager was gebleken dat hij de onjuiste persoon als aangeklaagde had vermeld in het klaagschrift, is op 29 november 2011 het ingediende klaagschrift ingetrokken en is er een nieuw klaagschrift, ditmaal tegen aangeklaagde, ingediend. Op 14 december 2011 is daarop wederom een inhoudelijke reactie ingekomen van de hand van [naam], Regionale Overste van de Congregatie.

Op 15 december 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is (wegens zijn verblijf in [land]) met bericht niet verschenen. Zijn juridisch adviseur mr H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, is namens hem verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Namens de Congregatie zijn verschenen [naam] en [naam]. De Klachtencommissie heeft de behandeling van de klacht aangehouden om partijen in de gelegenheid te stellen nadere informatie te verstrekken.

2. De klacht

2.1 Klager zat van 1947 tot en met 1952 op [naam]school te [plaats] alwaar

aangeklaagde werkzaam was als onderwijzer. Toen klager in de tweede klas van de lagere school zat (in 1948), kreeg hij gymles van aangeklaagde. De ringen werden in de gymzaal door aangeklaagde zó hoog opgehangen, dat je er als kind niet bij kon. Aangeklaagde hielp vervolgens elke jongen door hem op te tillen en daarbij schoten de handen van aangeklaagde steevast net even door de broek van klager waardoor een vluchtige aanraking van de intieme delen van klager plaats vond. De kinderen droegen toentertijd wijde korte gymbroeken. Hij tilde klager op aan de voorzijde en niet zoals het hoort aan de achterzijde. Klager had als kind al direct door dat er iets niet klopte. Omdat aangeklaagde zich herhaaldelijk tegen deze handtastelijkheden verzette, en aangeklaagde het in de visie van klager waarschijnlijk op hem gemunt had, moest klager de tweede klas over doen.

2.2 In het tweede jaar bracht de klas een vakantie door in [plaats] in het internaat [naam]. Tijdens die vakantie probeerde aangeklaagde klager een keer aan te halen toen deze alleen was op de slaapzaal om wat te pakken. Toen klager weigerde daarop in te gaan, haalde aangeklaagde zodanig hard uit dat klager door een ruit viel. Hieraan heeft klager een litteken overgehouden.

2.3 Klager heeft ten gevolge van deze gebeurtenis een enorme hekel gekregen aan ‘alles wat een zwarte rok droeg’. Tot zijn 16e jaar heeft klager nog op drie andere katholieke scholen gezeten en overal was het hetzelfde. Klager had de indruk dat men het altijd op hem had voorzien maar achteraf bleek dat de broeders en paters zich aan veel kinderen hadden vergrepen. Aangezien klager geen vertrouwen meer stelde in religieuzen die een zwarte rok droegen, verwaarloosde klager zijn studie. Mede hierdoor is er van een opleiding niets gekomen. Als gevolg daarvan kon klager maatschappelijk en financieel zich niet verder ontwikkelen. Klager heeft moeite gekregen om met superieuren om te gaan. Klager had alleen nog vertrouwen in zich zelf en heeft zich nooit meer laten willen beïnvloeden door derden.

2.4 Klager beoogt met het indienen van deze klacht meer openheid te creëren over seksueel misbruik zodat ouders hun kinderen beter kunnen waarschuwen voor dergelijke toenaderingen door derden. Voorts meent klager dat een financiële compensatie op zijn plaats zou zijn, maar dat komt voor hem wel op de tweede plaats.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Het bevreemdt de Overste dat klager in eerste instantie meende dat het een andere broeder betrof en pas na een gesprek met een klasgenootje zich realiseerde dat het om [aangeklaagde] zou gaan. Ter zitting geeft de Overste voorts aan te betreuren dat door deze gang van zaken ten onrechte de goede naam is bezoedeld van een andere (overleden) broeder tegen wie in eerste instantie de klacht was gericht. Deze gang van zaken heeft er tevens voor gezorgd dat de Overste zeer weinig tijd restte om onderzoek te doen en een verweerschrift op te stellen m.b.t. de klacht tegen [aangeklaagde].

Desalniettemin heeft de Overste enig onderzoek kunnen verrichten naar de levensloop van [aangeklaagde]. Deze was van 1946 tot en met 1967 als onderwijzer op [school] werkzaam. Aangeklaagde was echter geen gymleraar maar klassenleraar en gaf naar alle waarschijnlijkheid zelf gymles aan de leerlingen.

De Congregatie heeft de leerling-registers van [school] niet kunnen raadplegen. De drie scholen waarin [school] is opgegaan heeft een deel van het schoolarchief naar het Regionaal Archief in [plaats] overgebracht maar er blijken geen gegevens van [school] bewaard te zijn

gebleven. Daardoor is niet met zekerheid vast te stellen dat klager bij aangeklaagde in de klas heeft gezeten.

Alhoewel de Congregatie ermee bekend is dat aangeklaagde fietstochten maakte met kinderen, -en het dagboekje van aangeklaagde daar ook blijk van geeft-, lijkt het de Congregatie niet aannemelijk dat er fietsvakanties dan wel korte vakanties waren voor kinderen van de basisschool en zeker geen 70 kilometer lange fietsvakanties voor lagere schoolkinderen.

De Overste concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik. Dat de ringen zo hoog hangen is volgens de Congregatie noodzakelijk met het oog op de veiligheid in de gymzaal. Voorts is het gebruikelijk dat kinderen worden opgetild bij het gebruik van de ringen. Of dat nu van voren of van achteren gebeurt is naar het oordeel van de Congregatie niet van belang. Dat aangeklaagde een seksuele intentie had tijdens het optillen van klager, wordt weliswaar gesteld door klager maar valt niet eensluitend af te leiden uit de beschreven feiten, aldus de Overste. Lichamelijk contact tussen leerling en leraar is inherent aan het geven van een gymles. De Overste geeft aan derhalve te twifelen of de beschreven gebeurtenissen vallen onder de definitie van 'seksueel misbruik' zoals vermeld in de Procedure.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2 Naar het oordeel van de Klachtencommissie kunnen de gedragingen van aangeklaagde zoals door klager geschetst, onder omstandigheden worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure. De beantwoording van de vraag of de beschreven handelingen seksueel misbruik opleveren, kan evenwel in dit geval in het midden gelaten worden nu - zoals aangegeven in overwegingen 4.3 en 4.4.- onvoldoende bewijs voorhanden is van de door klager gestelde feiten.

4.3 Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van één klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen. Dit geldt te meer in het onderhavige geval waarin de aangeklaagde is overleden en zich niet kan weren.

4.4 In de thans voorliggende zaak zijn geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de gestelde handtastelijkheden door aangeklaagde tijdens de gymles ondersteunen. Evenmin is er steunbewijs gevonden voor de gestelde seksuele toenadering tijdens een fietsvakantie, nog daargelaten de vraag of er wel of niet een fietsvakantie heeft plaatsgevonden naar Nijmegen met kinderen van de tweede klas van de lagere school..

4.5 Niet ter discussie staat dat indien de door klager gestelde fysieke mishandeling heeft plaatsgevonden, dit ten stelligste moet worden afgekeurd. Adviseren over fysiek geweld

behoort evenwel niet tot de bevoegdheid van de Klachtencommissie. Seksueel misbruik door andere paters en/of broeders dan aangeklaagde gepleegd, kan de Klachtencommissie in de onderhavige zaak evenmin in haar oordeel betrekken.

4.6 Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van Liefde de klacht ongegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 8 maart 2012 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en mr. P.R.M. van der Ven, leden, bijgestaan door mr. E.B. Schaafsma-van Campen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie Broeders van Liefde en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.